Miaka mitatu ya Rais Samia na ustawi wa sekta ya usafiri ardhini nchini

Miaka mitatu imetimia tangu Serikali ya Awamu ya Sita inayoongozwa na Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kuingia madarakani. Ilikuwa Ijumaa, Machi 19, 2021 ambapo Mhe. Rais Samia Suluhu Hassan aliapishwa na Mhe. Prof. Ibrahim Juma, Jaji Mkuu wa Tanzania, kuwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, na kuanza kuongoza Serikali ya Awamu ya Sita. Siku hii ilikuwa ya kihistoria kwa Tanzania na Jumuiya ya Afrika Mashariki kwa mwanamke wa kwanza kuwa Rais.

Imekuwa ni miaka mitatu yenye matokeo chanya kwa Taifa kwa kuwa Mhe. Rais, Dkt Samia Suluhu Hassan amefanya jitihada za makusudi za kuijenga Tanzania mpya kwa kuweka mbele vipaumbele vya kitaifa kwa maendeleo ya nchi na kusisitiza uzalendo, kuleta umoja, mshikamano, kushirikisha wadau wa maendeleo na kufanya kazi kwa bidii.

Kupitia Wizara ya Uchukuzi inayoongozwa na Mhe. Prof. Makame Mbarawa (Mb), Waziri wa Uchukuzi akisaidiwa na Mhe. David Kihenzile, Naibu Waziri wa Uchukuzi, Prof. Godius Kahyarara, Katibu Mkuu Wizara ya Uchukuzi na Dkt. Ally Possi, Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Uchukuzi.

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dk Samia Suluhu Hassan.

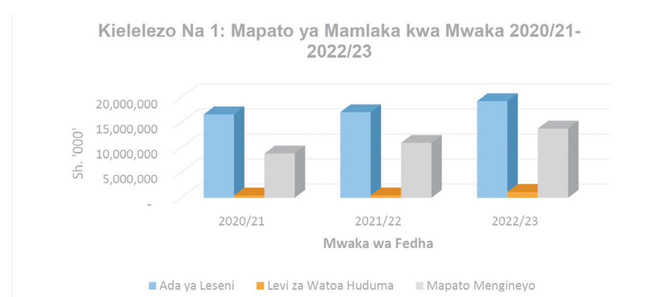

Chanzo: LATRA

Matumizi ya Tiketi Mtandao

Akizungumzia miaka mitatu ya uongozi shupavu wa Mhe. Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan, Mkurugenzi Mkuu wa LATRA, CPA Habibu Suluo anasema kuwa miongoni mwa mafanikio yaliyopatikana, ndani ya miaka hiyo ni kuboresha usafiri wa mabasi yaendayo mikoani kwa kuanzisha matumizi ya tiketi za kielektroni, maarufu kama Tiketi Mtandao.

CPA Suluo anasema, kwa miaka mitatu ya uongozi wa Rais Samia, Mamlaka imeboresha huduma ya utoaji wa Tiketi Mtandao ambao umepunguza ulanguzi wa nauli uliokuwa unafanywa na baadhi ya wasafirishaji wenye tamaa ya kujipatia faida kwa kuumiza abiria na kutokuwa na nia njema kwa maendeleo ya watu wengine na nchi yetu. Hii imewezekana kwa kuwa ndani ya mfumo wa Tiketi Mtandao, nauli zilizowekwa ni zile zilizoidhinishwa na Serikali kupitia LATRA na hivyo mwananchi anayesafiri hulipa nauli halali.

Uanzishwaji wa mfumo huu, ulilenga kulinda mitaji, kudhibiti ukusanyaji wa mapato na kuwaongezea wamiliki mapato, hivyo kuwa na mitaji endelevu na kupata faida kwa biashara ya usafirishaji wanayoifanya. Mfumo huu unasaidia kuhifadhi kumbukumbu na taarifa za abiria na kuwasilisha madai ya fidia endapo kutajitokeza changamoto yoyote katika safari zao.

Utengenezaji wa kanuni za usafiri ardhini na ushirikishwaji wa wadau

CPA Suluo anasema Serikali kupitia LATRA imeboresha na kutengeneza Kanuni mpya zinazoboresha sekta ya usafiri ardhini ambapo mchakato wake ulishirikisha Wadau wa ndani na nje ya Mamlaka, Taasisi za Serikali, Asasi Binafsi na wadau wengine wanaohusika. Kanuni mpya sita (6) zilizoandaliwa chini ya Sheria ya Mamlaka ya Udhibiti Usafiri Ardhini, Sura ya 413 zimetangazwa Januari 12, 2024 katika Gazeti la Serikali Na. ISSN 0856-0323.

Aidha, CPA Suluo anasema, Mhe. Rais Samia anasisitiza suala la ushirikishwaji wa wadau, hasa wa sekta binafsi, kwani wao ndio walipa kodi na wana mchango mkubwa katika kujenga uchumi wa nchi yetu.

Mamlaka inawashirikisha wadau wake katika hatua zote muhimu kabla ya kufanya uamuzi katika masuala yanayowahusu. Wadau hao wamekuwa wakishiriki katika vikao na mikutano inayolenga kusikiliza changamoto na kero mbalimbali ili kuzitafutia ufumbuzi kwa pamoja, pia kupokea mrejesho, maoni, mapendekezo na ushauri kabla ya kutoa uamuzi.

Safari za mabasi kwa saa 24

CPA Suluo anasema Safari za saa 24 kwa mabasi ya abiria zilisitishwa na Serikali miaka ya 1990 kwa sababu mbalimbali hususan za kiusalama na wananchi walikuwa na kiu ya kuona safari hizi zinarejea. Serikali sikivu ya Mhe. Dkt. Samia, ilizingatia maoni ya wadau wote muhimu, hali ya usalama barabarani, ubora wa miundombinu na maendeleo ya teknolojia ya habari kisha ikaridhia kuzirejesha.

LATRA ilishiriki katika maandalizi ya kuruhusu mabasi kusafiri usiku baada ya Tamko la Serikali ambapo safari zilirejea rasmi tarehe 1 Oktoba, 2023 baada ya Mhe. Jumanne A. Sagini (Mb), Naibu Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi na Mwenyekiti wa Baraza la Taifa la Usalama Barabarani kutoa Taarifa kwa Umma tarehe 29 Septemba, 2023.

Hakika jambo hili liliibua hisia za furaha kwa wananchi na wadau mbalimbali wa sekta ya usafiri ardhini nchini ambapo walimpongeza Mhe. Rais Samia kwa kukata kiu ya wananchi iliyodumu kwa miongo mitatu, na hatimaye safari za usiku zikaanza na zimesaidia kukuza shughuli za kijamii na kiuchumi kwa mtu mmoja mmoja, wasafirishaji na Serikali kwa jumla.

Kuongezeka kwa Mapato ya Mamlaka

CPA Suluo anasema mapato ya Mamlaka yanaongezeka kila mwaka na kwa mwaka wa fedha 2020/21 hadi 2021/22, mapato yaliongezeka kutoka Sh 25.95 bilioni hadi Sh 28.53 bilioni ikiwa ni ongezeko la Sh 2.58 bilioni sawa na ongezeko la 10.0%. Aidha, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2021/22 hadi 2022/23, mapato ya Mamlaka yaliongezeka kutoka Sh 28.53 hadi Sh 34.25 bilioni (kabla ya kukamilika ukaguzi wa CAG) ikiwa ni ongezeko la Sh 5.72 bilioni, sawa na ongezeko la asilimia 20.1.

Kwa mwaka wa fedha 2020/21 hadi 2022/23, mapato ya Mamlaka yaliongezeka kutoka Sh 25.95 bilioni hadi Sh 34.25 bilioni (kabla ya kukaguliwa na CAG) ikiwa ni ongezeko la Sh 8.31 bilioni sawa na ongezeko la asilimia 32.

Kuchangia Mfuko Mkuu wa Serikali

CPA Suluo anasema, Mamlaka imeweza kuchangia Sh 14.21 bilioni katika Mfuko Mkuu wa Serikali. Ameeleza pia kuwa, Mamlaka imeweza kuchangia taasisi mbalimbali za kitaifa na kimataifa kwa niaba ya Serikali ikiwa ni sehemu ya matumizi yake.

Taasisi hizo ni pamoja na Baraza la Ushauri la Watumiaji wa Huduma za Usafiri Ardhini (LATRA CCC, Tume ya Ushindani (FCC), Baraza la Ushindani Tanzania (FCT), Jukwaa la Afrika la Wadhibiti wa Huduma (African Forum for Utilities Regulators - AFUR) na Umoja wa Taasisi za Reli Kusini mwa Afrika (Southern Africa Railways Association, SARA).

Ukaguzi wa hesabu za mamlaka

CPA Suluo anafafanua kuwa, katika kipindi cha miaka yote tangu kuanzishwa kwa Mamlaka, LATRA imekuwa ikipata HATI SAFI (Clean Audit Report) kutoka kwa Mdhibiti na Mkaguzi wa Hesabu za Serikali (CAG) na kwa mwaka 2022/23, taarifa ya CAG inasubiriwa na matarajio ni kuendelea kupata hati safi.

Mfumo wa kufuatilia Mwenendo wa magari (VTS)

Johansen Kahatano, Mkurugenzi wa Udhibiti Usafiri wa Barabara kutoka LATRA anasema, tangu kuanzishwa kwa mfumo wa VTS mwaka 2017, Mamlaka imefanikiwa Kuunganisha jumla ya magari 10,169 kwenye mfumo huu ambapo, magari 7,970 yanaonekana yakiendelea kutoa taarifa (yapo hai) – 3,134 hayaonekani kutembea na magari 4,836 yanatuma taarifa, Kupungua kwa ajali za barabarani zinazotokana na mwendokasi, Kupunguza madhara ya ajali zinazotokana na mwendokasi, Kurahisisha uchunguzi wa ajali pale zinapotokea; pamoja na Kumtambua dereva anayeendesha gari kupitia kitufe cha utambuzi (i-button) ambacho kinaunganishwa moja kwa moja na mfumo wa VTS.

Utoaji wa leseni za usafirishaji

Aidha, katika kipindi cha mwaka 2020/21 hadi 2022/23, idadi ya leseni za usafirishaji zilizotolewa kila mwaka ziliongezeka kutoka 230,253 hadi 284,158 sawa na ongezeko la leseni 53,905 ambalo ni ongezeko la asilimia 23.4. Pia, ikilinganishwa na Mpango wa Mwaka 2022/23, LATRA ilipata mafanikio makubwa ya kuvuka malengo kwenye utoaji wa leseni za usafirishaji wa abiria na mizigo.

Chanzo LATRA

Aidha, anasema, kwa mwaka wa fedha 2022/23, Mamlaka ilitoa jumla ya leseni 50,221 za magari ya usafiri wa umma (PSV), ambapo zilifikia asilimia 99.8 ya lengo la leseni 50,290. Jumla ya Leseni za magari ya mizigo 169,942 zilitolewa katika mwaka 2022/23, ambapo zilivuka lengo kwa asilimia 18.8.

Anaongeza kuwa, LATRA imesaini Hati ya Maelewano (MoU) na Halmashauri (LGAs) 120 kati ya 185 Nchini kwa lengo la kukasimu LGAs jukumu la kutoa leseni za pikipiki za magurudumu mawili na pikipiki za magurudumu matatu (Bodaboda na Bajaji) kwa niaba ya LATRA. Katika kipindi cha miaka mitatu (3), LATRA ilirejesha jumla ya Sh 1,214,921,000 kwa LGAs (2020/21-Shilingi 297,404,000; na 2021/22-Shilingi 411,513,000, na 2022/23-Shilingi 506,004,000)."

Vilevile, Mamlaka imeanzisha huduma mpya ya magari maalum ya kukodi (Special Hire) iliyoleta ahueni kwa wananchi ambapo kwa sasa wanayatumia kufanikisha shughuli zao za kijamii jambo ambalo kwa miaka ya zamani kabla ya huduma hii ilikuwa inaleta changamoto kwa wananchi.

Uthibitishaji wa madereva na usajili wa wahudumu

Bw. Kahatano anasema, katika kutekeleza jukumu la kuwathibitisha madereva wa vyombo vya moto kibiashara, Mamlaka imekuwa ikiwasajili madereva na baadae kuwathibitisha. Serikali ya Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan, imefanya jitihada za makusudi za kupunguza ajali barabarani na kuiheshimisha tasnia ya udereva kwa kuiwezesha LATRA kutengeneza mfumo wa kielektroni wa kutahini madereva.

"Hadi kufikia tarehe 31 Disemba, 2023, zaidi ya madereva 21,247 wamesajiliwa na kuingiza taarifa zao kwenye kanzidata ya Mamlaka. Miongoni mwa madereva hawa, madereva 2,161 wamefaulu mitihani ya kuthibitishwa na LATRA na kati yao madereva 1,021 wamesajiliwa kwenye mfumo wa kufuatilia mwenendo wa magari (VTS) na kupatiwa kitufe maalumu cha utambulisho (i-button) kinachowezesha utambuzi wa dereva anayeendesha gari kwa wakati husika kupitia mfumo VTS," amesema Kahatano.

Aidha, LATRA imetelekeza jukumu la kuwasajili wahudumu wa vyombo vya moto kibiashara ambapo LATRA kwa kushirikiana na taasisi nyingine kama vile Chuo cha Taifa cha Usafirishaji (NIT) na Chuo cha Elimu ya Biashara (CBE); tarehe 1 Julai, 2023 ilifanya uzinduzi wa Mtaala ambao umeanza kutumika kufundishia wahudumu na mafunzo yalianza rasmi Oktoba 2023.

Mkurugenzi Mkuu LATRA CPA Habibu Suluo akiwa na Kamanda wa Kikosi cha Usalama Barabarani DCP Ramadhani Ng'anzi katika ukaguzi wa pamoja kipindi cha sikukuu za mwisho wa mwaka 2023

Lengo ni kuhakikisha kuwa wahudumu wanafahamu Sheria, Kanuni na Taratibu za usafiri ardhini pamoja na kupata uelewa wa namna bora ya kuwahudumia wateja wao pindi wanapokuwa kwenye majukumu yao. LATRA, inapenda kuona wahudumu hawa wanakuwa nadhifu, wanaheshimu na kuheshimika kwa kazi wanayoifanya pamoja na kuwajengea uwezo wa kutoa huduma bora kwa abiria.

Udhibiti usafiri wa reli

Mhandisi Hanya Mbawala ni Kaimu Mkurugenzi Udhibiti Usafiri wa Reli kutoka LATRA anasema anajivunia mafanikio makubwa ikiwemo uboreshaji wa miundombinu ya reli kwa Shirika la Reli Tanzania (TRC) na Mamlaka ya Reli Tanzania na Zambia (TAZARA) na hivyo kuendelea kurahisisha shughuli za wananchi kupitia reli.

Vilevile kuwasili kwa mabehewa mapya ya TRC kwa reli ya kawaida (Metre Gauge) ambapo Serikali kupitia Mamlaka ilifanya ukaguzi wa mabehewa na kuhakiki ubora wa mabehewa hayo yaliyotengenezwa nchini Korea. LATRA ilijiridhisha na ikatoa ithibati ya ubora kwa ajili ya TRC kuendelea kutoa huduma kwa mabehewa hayo mapya.

Tathmini inaonesha kwamba, makosa ya kibinadamu katika uendeshaji wa shughuli za reli huchangia zaidi ya asilimia ya 85% ya ajali zote za treni kwa TRC na TAZARA. Mamlaka imeendelea kutoa semina kwa Wafanyakazi muhimu wa Usalama katika undeshaji wa reli (Safety Critical Workers) kwa TAZARA na TRC ili kuwaongezea ujuzi wa kutimiza majukumu yao kwa weledi.

Pia anasema kuwa, LATRA itaendelea kufanya kaguzi mbalimbali kwenye miundombinu ya reli za Shirika la Reli Tanzania (TRC) na Mamlaka ya Reli Tanzania na Zambia (TAZARA) ili kubaini mapungufu yanayoweza kuhatarisha usalama.

Kwa upande wa reli ya kisasa (SGR), Mhandisi Mbawala anasema, Mamlaka inaendelea na ukaguzi wa miundombinu inayoendelea kujengwa ili kuhakikisha kuwa ni salama. Aidha Mamlaka itafanya ukaguzi wa vichwa, mabehewa na miundombinu ya SGR kabla havijaanza kutumika.

Udhibiti wa usafiri wa waya

Fahamuel Mnkeni ni Kaimu Mkurugenzi Udhibiti Uchumi kutoka LATRA ambaye anaeleza kuwa usafiri wa Waya ni moja kati ya aina za usafiri mijini na maeneo yenye milima au kwenye vivuko ambao kwa sasa umeenea sehemu nyingi duniani na pia ni kivutio cha utalii.

Utafiti wa awali umeonesha kuwepo fursa za uwezekano wa kuwekeza usafiri huu kitalii hapa nchini, ili kuunga mkono juhudi za Mhe. Rais za Royal Tour. Maeneo yenye fursa hiyo ni Arusha, Kilimanjaro, Mbeya, Iringa, Morogoro, Tanga na Dar es Salaam, "tumeshaandaa rasimu ya Kanuni ya Udhibiti wa Usafiri wa Waya ambazo zinaendelea na hatua mbalimbali ili zitakapokamilika, zitapata idhini ya Waziri mwenye dhamana na zitasaidia kusimamia uwekezeaji na utumiaji huduma hiyo kwa ufanisi."

Udhibiti wa viwango vya nauli

Mnkeni anasema, LATRA ina jukumu la kisheria la kudhibiti viwango vya tozo za huduma zinazodhibitiwa. Katika kutekeleza hili, Mamlaka ilifanya mapitio ya viwango vya nauli za mabasi ya masafa marefu, mabasi yanayotoa huduma ndani ya mji (daladala), mabasi yaendayo haraka (Bus Rapid Transport) katika jiji la Dar es Salaam na mapitio ya nauli za usafiri wa teksi mtandao Tanzania Bara ambazo zilitangazwa katika Gazeti la Serikali la tarehe 30 Desemba, 2022.

Pia, LATRA inaendelea na mchakato wa kukokotoa nauli za treni za abiria zinazotumia Reli ya Kisasa (Standard Gauge Railway). Huduma hii ya treni ya kisasa inategemewa kuanza mara baada ya ujenzi wa reli hiyo kukamilika katika awamu mbalimbali.

Matumizi ya TEHAMA

Mhe. Rais Dkt. Samia ni miongoni mwa viongozi wakubwa duniani wanaoamini kuwa matumizi sahihi ya TEHAMA hayaepukiki na ni muhimu katika kuleta mapinduzi na uboreshaji wa utoaji wa huduma kwa umma na kurahisisha utekelezaji wa majukumu ya Serikali. Vilevile anahimiza ubunifu wa mifumo ya TEHAMA ambayo inabadilishana taarifa ili kuepusha bughudha kwa wananchi.

Mhandisi Eliud Kataraihya ni Kaimu Mkuu wa Kitengo cha TEHAMA kutoka LATRA ambaye anasema, LATRA imeboresha mifumo inayotumia ikiwemo Mfumo wa Usimamizi wa Shughuli za Kiudhibiti (RRIMS) unaotumika kwa ajili ya maombi ya leseni za usafirishaji pamoja na kazi zingine za usimamizi wa shughuli za kiudhibiti za Mamlaka.

Mfumo huo umeunganishwa na mifumo ya taasisi nyingine za Serikali kama vile TRA, TIRA, NIDA, GePG na BRELA pamoja na mifumo ya wadau wengine kama vile watoa huduma wa Tiketi Mtandao. Lengo la kuunganisha ni kurahisisha utoaji huduma za Mamlaka kwa wananchi. Mfumo huu hutumika kutoa leseni za usafirishaji na unamuwezesha mteja kufanya maombi popote alipo.

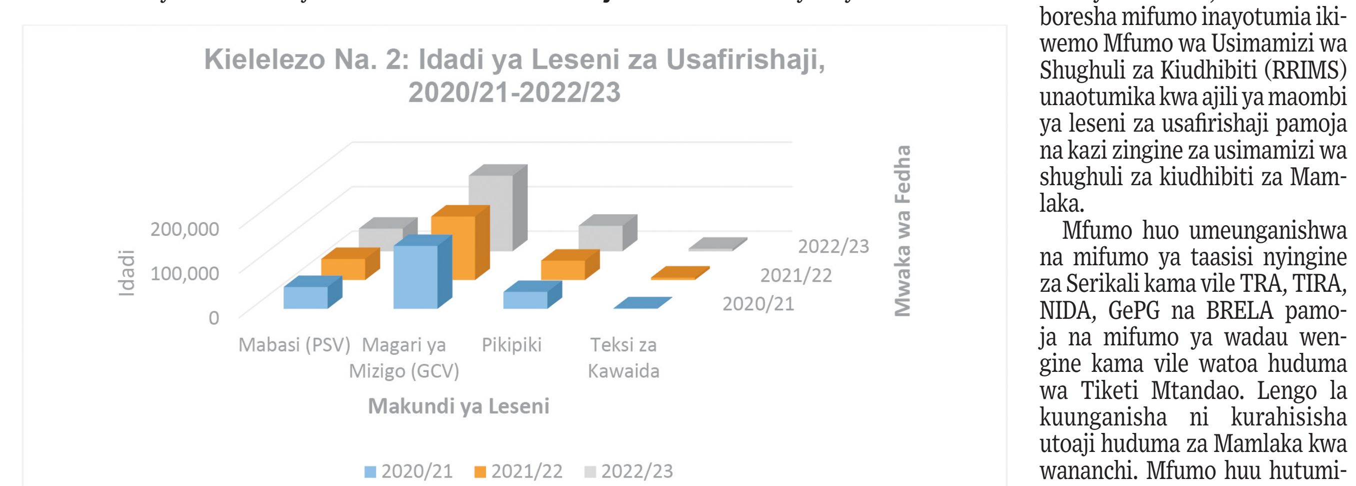

Chanzo LATRA

Anaeleza kuwa, Maombi ya leseni yanayowasilishwa yanafanyiwa kazi siku hiyo hiyo na kuhakikisha mwananchi anapata leseni chini ya saa 24. Aidha, Mamlaka inaendelea kuboresha mfumo huu ili kuanza kutoa leseni za kielektroni na hivyo kuondoa hitaji la wateja kutembelea ofisi za Mamlaka kwa ajili ya kufuata leseni.

Vilevile anasema, Mamlaka imeboresha utoaji wa Huduma ya usafiri wa kukodi kwa njia ya mtandao ambayo imeendelea kukua kwa kasi kubwa tangu ilipoanza hapa nchini mwaka 2017. Hadi kufikia tarehe 27 Februari, 2024, jumla ya Kampuni 20 zenye mifumo ya kutoa huduma ya teksi/pikipiki mtandao (ride hailing platform operators) ziliwasilisha maombi ya Leseni LATRA na yalikidhi mahitaji ya kisheria ambapo kampuni 19 zimeshalipia ada za leseni na kupatiwa leseni hizo. Pia, leseni ambazo zimetolewa kwa teksi/pikipiki mtandao hadi sasa ni 13,721 zenye uhai wa mwaka mmoja. Idadi ya leseni zilizotolewa kila mwaka ni 2021/22 – leseni 3,144; 2022/23 - leseni 3,598 na 2023/24 - leseni 6,979)," amefafanua Mha. Kataraihya.

Aidha anasema, huduma hiyo inadhibiti mmiliki wa mfumo ya teksi/pikipiki mtandao, mmiliki (dereva) wa gari, na abiri (nauli). Hivyo, Mamlaka inapopanga nauli za huduma hiyo, inaweka kiwango cha chini (kisishuke) ili kumlinda mmiliki wa gari au dereva na kiwango cha juu (kisizidi) kumlinda abiria. Mmiliki wa mfumo ya teksi/pikipiki mtandao yeye anapata kamisheni ya nauli, nayo kuna kima cha chini na cha juu) ambacho kinatoa uhuru kwa wamiliki (madereva) kumchagua mwenye nafuu na maslahi kwake.

Pia, kuna mfumo tumizi wa LATRA (LATRA App) uliotengenezwa na Mamlaka na unapatikana 'Play Store' kwenye simu zote za Android unaomwezesha mwananchi kupata taarifa za nauli za mabasi ya masafa marefu na mabasi ya mijini (daladala) na kwa sasa Mamlaka inaendelea kuboresha huduma za mfumo huo ili kuwezesha abiria kutambua mwendo kasi wa gari na kumuwezesha abiria mwenye tiketi kujua basi lake lilipo na muda linaotarajia kufika.

Mifumo mingine inayotumiwa na Mamlaka ni Mfumo wa e-Mrejesho unaotumika kwa ajili ya kupokea Malalamiko, Mapendekezo, Pongezi au Maulizo. Mfumo unapatikana kwa anwani ya https://emrejesho.gov.go.tz/ au kwa kupakua Mobile App ya eMrejesho au kwa kutumia simu yako kwa njia ya Msimbo (USSD) au kwa kupitia tovuti ya Mamlaka https://www.latra.go.tz/ sehemu ya tovuti mashuhuri. Pia Mfumo wa Taifa wa Ununuzi wa Umma wa Kieletroni (NeST) ambapo Mamlaka imejiunga na inatumia kwa ajili ya kutangaza na kuchakata zabuni mbalimbali.